

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1991/45
KARAR NO : 1991/46

ÖZET: İdari yargı yerinde idari bir dava ile birlikte açılmayan bağımsız tespit davasının, bu yargı yerinde incelenip incelenemeyeceğinin takdirinin idari yargı yerine ait olduğu hk.

K A R A R

Davacı : Sefer Çeliksoy

Karşı taraf: Karabük Belediye Başkanlığı

O L A Y : Davacı, Karabük Belediyesinde Emekli Sandığına tabi memur olarak 1951-1955 yılları arasında çalıştığını, emekli olabilmesi için belediyede geçen hizmet süresinin tespit edilmesi gerektiğini, oysa belediye arşivinin yanlış olması nedeniyle bu kurumda çalıştığına ilişkin belgelerin temin edilemediğini ileri sürerek çalıştığı sürenin tespiti istemiyle belediyeye karşı adli yargı yerinde 14.8.1990 gününde dava açmıştır.

Karabük Sulh Hukuk Mahkemesi; 11.3.1991 gününde, E.1990/484, K.1991/139 sayıyla; tespit davalarının eda davasının öncüsü olduğu, bu nedenle eda davasının açılacağı mahkemeden istenmesi gerektiği, davanın idare hukukunu ilgilendirmesi bakımından idare mahkemesinde açılması gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı aynı istekle 3.9.1991 gününde idari yargıya başvurmuştur.

Zonguldak İdare Mahkemesi; 4.9.1991 gün ve 399-274 sayıyla: 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde idare mahkemesinin görevleri arasında tespit davasının sayılmadığı, idari dava türleri arasında yer almayan tespit davalarının, tanık dinleme yönteminin uygulandığı adli yargı tarafından inceleneyeceği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar da temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Dosya, davacı vekilinin adli ve idari yargı yerleri arasında meydana gelen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemine ilişkin 9.10.1991 günlü dilekçesi üzerine, Zonguldak İdare Mahkemesi Başkanının 11.11.1991 gün ve 399-274 sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

Böylece, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş bulunmaktadır.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Mustafa Şahin'in Başkanlığında, Şükrü Kaya Erol, Ekrem Serim, Alp Yüksel Fırat, Ahmet Çolakoğlu, İrfan Erdinç ve Osman Şimşek'in katılmaları ile yaptığı 23.12.1991 günlü toplantıda Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in tespiti istenilen hukuki durum ile buna dayanılarak açılacak esas dava idare hukukunu ilgilendirdiğinden davanın görüm ve çözümünün idari yargıya ait olduğu yolun-

daki sözlü ve yazılı düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, davacının Karabük Belediyesinde çalıştığı sürenin tespiti istemiyle açılmıştır.

Uygulamada ve öğretide bir dava türü olarak kabul edilen tespit davaları, bir durumun ya da bir hukuki ilişkinin var olup olmadığını saptamak amacıyla adli yargıda açılan davalardır. İdari yargıda ise tespit davası adı altında müstakillen açılacak bir dava türü yer almamakta ise de, bir idari işlem tesisini istemiyle bir idari makama veya idari yargıda açılacak bir dava idare mahkemesine sunulmak üzere, bu idari makama veya mahkemeyi bağlayıcı nitelikte bir belge elde etmeye yönelik tespit davalarına adli yargıda bakılamaz.

Olayda davacı emekli olabilmek için 1951-1955 yılları arasındaki hizmet süresinin tespitini istemektedir. Burada bir kamu kanunu olan 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunununa dayandırılan hak istemi, kamu yasasından kaynaklanan ve kamu hukukunun uygulanmasını gerektiren bir ilişkinin varlığını belirlemekte, dolayısıyla de davacının açtığı tespit davası hakkında, esasa ilişkin kararın, idari yargı yerlerince verilmesinin gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Diğer bir deyişle, idari yargı yeri ya adli yargıda olduğu gibi, kanunda açık bir hükümle düzenlenmemiş olmasına karşın, tespit davalarının ayrı bir dava türü olarak idari yargıda da kabul edilebileceği sonucuna ulaşacak ve önüne gelen tespit davalarını karara bağlayacak; ya da idari yargı da müstakil bir tespit davası açılmıyacağını belirterek, idari dava türlerinden hiçbirisine uymayan davayı reddedecektir.

Böylece, idari yargı, davacının tespitini istediği hizmet sürelerinin emeklilik süresine eklenmesine ilişkin isteminin idarece reddedilmesi üzerine, bu işlemin iptali isteğiyle açılacak iptal davası ile birlikte mi, yoksa önceden açılmış tespit davasına göre mi inceleneceği sorununa bir çözüm getirecektir.

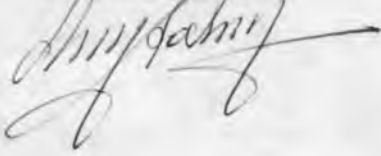
Bu nedenle, tespiti istenilen hukuki durum ile buna dayanılarak açılacak esas dava, idare hukukunu ve bunun sonucu olarak da idari yargıyı ilgilendirdiğinden, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

.../...

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Zonguldak İdare Mahkemesinin 4.9.1991 gün ve 399-274 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 23.12.1991 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Mustafa ŞAHİN

Üye

Şükrü Kaya Erol

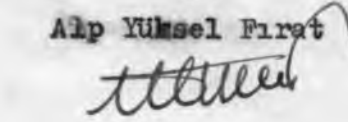
Üye

Ekrem Serim

Üye

Alp Yüksel Fırat

Üye

Ahmet Çolakoğlu

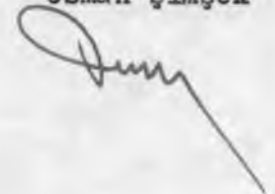
Üye

İrfan Erdinç

Üye

Osman Şimşek

Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

